

Informace

Podmínky, průběh a výsledky vzdělávání ve školních klubech

Obsah

1	Úvod.....	3
2	Podmínky vzdělávání ve školních klubech.....	3
2.1	Prostorové, materiální a bezpečnostní podmínky ve školních klubech	3
2.2	Finanční podmínky ve školních klubech	4
2.3	Řízení školních klubů	4
2.4	Personální podmínky ve školních klubech	5
3	Průběh vzdělávání ve školních klubech.....	6
3.1	Realizované formy a vzdělávací metody	6
3.2	Výsledky vzdělávání ve školních klubech.....	7

1 Úvod

Školní kluby jsou školská zařízení pro zájmové vzdělávání a poskytují zájmové vzdělávání žákům jedné nebo několika škol podle vlastního školního vzdělávacího programu, vycházejí ze zájmů a potřeb jednotlivých žáků. Od školní družiny se klub liší především starším věkem účastníků a odlišnými formami činností. Činnost školních klubů je totiž určena přednostně žákům druhého stupně základní školy, žákům nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia a odpovídajícím ročníkům osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Účastníkem může být i žák prvního stupně základní školy, který není přijat k pravidelné denní docházce do družiny.

Tabulka č. 1 Počet školních klubů a zapsaní účastníci

Školní kluby	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
počet	526	540	552	572
zapsaní účastníci	44 950	44 547	44 873	46 980

Mezi školními roky 2012/2013 až 2015/2016 docházelo každoročně ke zvyšování počtu školních klubů, ve sledovaném období došlo také k nárůstu zapsaných účastníků. Ve školním roce 2015/2016 působilo celkem 572 školních klubů a v nich bylo zapsáno 46 980 účastníků.

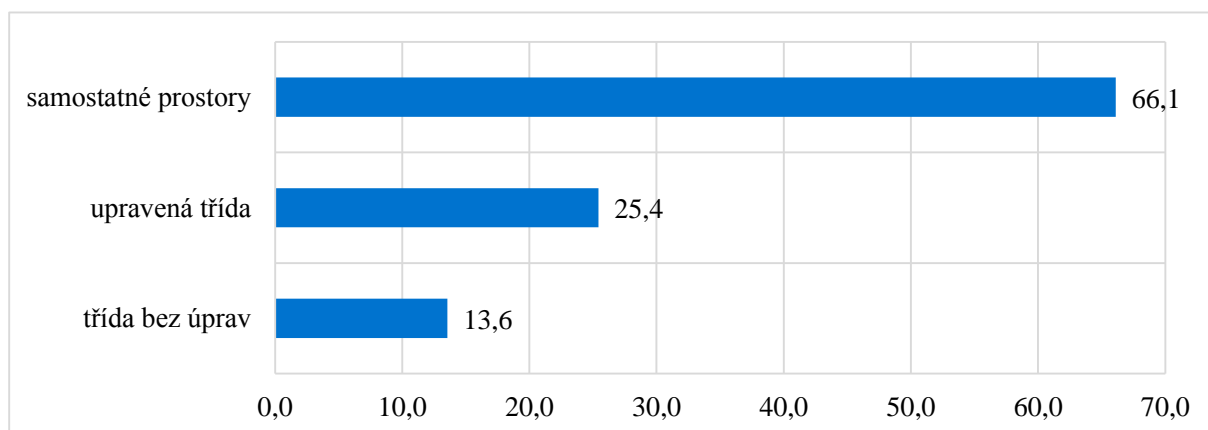
V období od 1. 9. 2014 do 15. 3. 2016 provedla Česká školní inspekce inspekční činnost v 60 školních klubech. Informace v následujícím textu se týkají těchto 60 zařízení, ve kterých byly hodnoceny podmínky, průběh a výsledky vzdělávání.

2 Podmínky vzdělávání ve školních klubech

2.1 Prostorové, materiální a bezpečnostní podmínky ve školních klubech

Samostatné prostory pro svou činnost měly přibližně dvě třetiny školních klubů. Upravenou třídu, kde je prostor pro hry a odpočinek, využívalo 25,4 % navštívených školních klubů. 13,6 % navštívených školních klubů provozovalo činnost ve třídě bez úprav, kde žáci většinou seděli v lavicích.

Graf č. 1 Prostory pro zájmové vzdělávání školní kluby – podíl (v %)

Přestože navštívené školní kluby realizovaly svoji činnost z jedné třetiny v méně vhodných prostorových podmínkách, naplňování obsahu školního vzdělávacího programu jim umožňovalo využívání dalších školních a místních prostor, které jim nahrazovalo zejména chybějící speciální zázemí. Školní kluby nejčastěji využívaly tělocvičny (82,5 %) a školní hřiště

(77,2 %). Často také využívaly počítačové učebny (66,7 %), v menší míře byly využívány školní zahrady či školní knihovny.

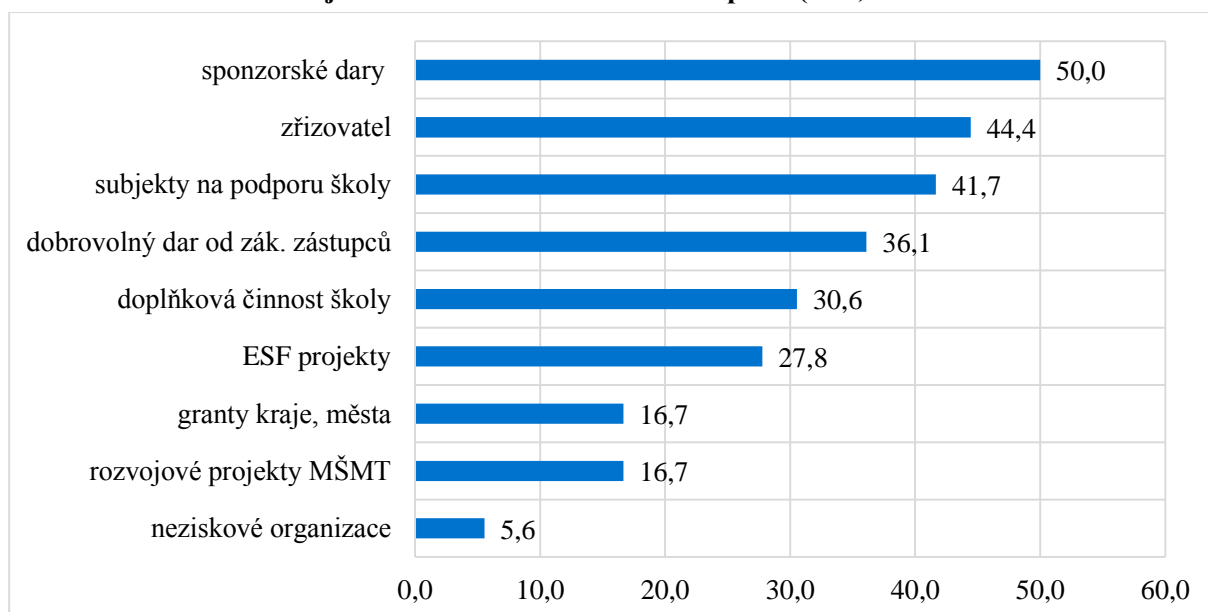
Zapojení tělesně postižených účastníků limituje skutečnost, že 76,7 % navštívených školních klubů nemělo zajištěn bezbariérový přístup do všech svých prostor. V ostatních případech byl zajištěn přístup pro tělesně postižené např. prostřednictvím výtahů, plošin, ramp, případně se zařízení nacházelo v přízemí.

2.2 Finanční podmínky ve školních klubech

Úplata za školské služby a vzdělávání byla vybírána v 69,5 % navštívených školních klubů, ne vždy však byla plně využívána na jejich financování. Pro vybavení klubu využívalo finance z úplat 87,8 % navštívených zařízení. Ve čtvrtině klubů byl z úplat financován provoz zařízení, v pětině klubů využívali úplatu k financování odměn pedagogických pracovníků v zájmovém vzdělávání. V malé míře (7,3 % školních klubů) bylo z finančních prostředků za úplaty hrazeno vybavení školy.

Více než polovina navštívených škol (61 %) získává další finanční prostředky, které jim umožňují zkvalitňovat činnost a provoz svého školního klubu. Jejich strukturu uvádí následující graf.

Graf č. 2 Další zdroje financování školního klubu – podíl (v %)

Školní kluby jsou nejčastěji finančně podporovány sponzorskými dary, zřizovatelem, subjekty na podporu školy (SRPŠ, o.p.s, nadační fond) a dobrovolnými dary od zákonných zástupců.

2.3 Řízení školních klubů

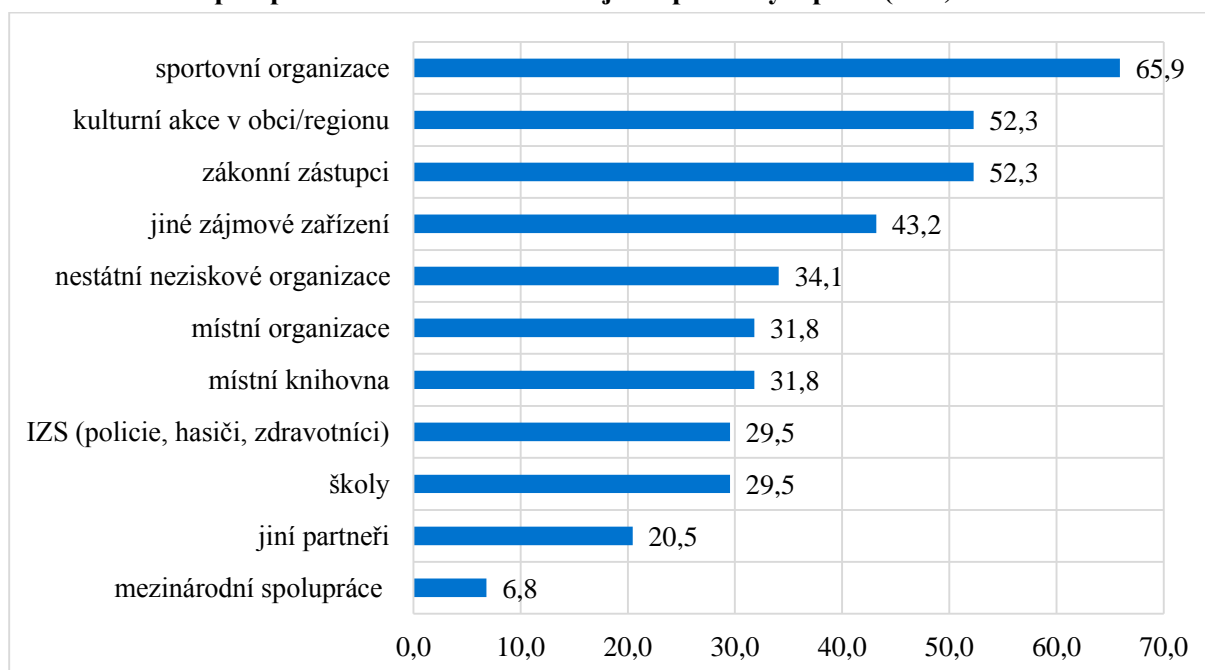
Velikost školy, jejíž součástí je školní klub, zpravidla ovlivňuje způsob jeho organizace a řízení. U menších škol řídí školní klub přímo ředitel školy, u větších škol bývá pověřen vedením zástupce ředitele školy, případně vedoucí vychovatel.

Ve výrazné většině navštívených školních klubů (92,9 %) se dařilo dostatečně naplňovat jejich zaměření definované ve školních vzdělávacích programech. V 94,9 % navštívených školních klubů vhodně navazoval školní vzdělávací program na školní vzdělávací program základní školy.

V oblasti vzdělávacích programů bylo zjištěno porušení legislativy v 13,8 % navštívených školních klubů, šlo o nesoulad školního vzdělávacího programu s právními předpisy (§ 5 odst. 2 školského zákona), případně nebyl školní vzdělávací program zveřejněn. Porušení v oblasti dokumentace školského zařízení bylo zjištěno v 15,3 % navštívených školních klubů, převážně šlo o dílčí nedostatky ve vnitřním řádu.

Tři čtvrtiny navštívených školních klubů se aktivně podílí na životě obce, případně regionu a využívají k tomu spolupráce s místními partnery i zákonnými zástupci žáků.

Graf č. 3 Spolupráce školních klubů s vnějšími partnery – podíl (v %)

Navštívené školní kluby nejčastěji spolupracovaly se sportovními organizacemi (65,9 %), se zákonnými zástupci a podílely se na pořádání kulturních akcí v obci nebo regionu (52,3 %). Ve větší míře spolupracovaly školní kluby s jinými zájmovými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, místními organizacemi či místní knihovnou.

2.4 Personální podmínky ve školních klubech

Ve sledovaném období bylo v hodnocených školních klubech 91,3 % kvalifikovaných vychovatelů.

Porušení právních předpisů v oblasti personálního zajištění zájmového vzdělávání došlo u 5,1 % navštívených školních klubů. Ve všech případech byl porušen § 3, resp. § 32 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů, a to v oblastech předpokladů pro výkon činnosti pedagogického pracovníka. Většina vychovatelů bez odborné kvalifikace však příslušný obor aktuálně studuje.

3 Průběh vzdělávání ve školních klubech

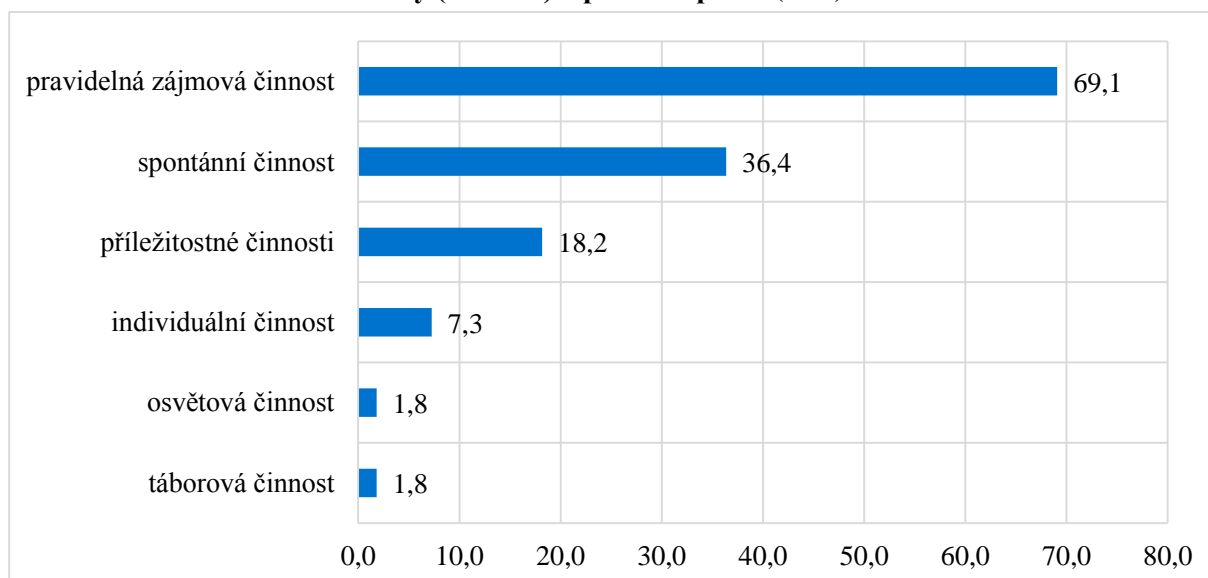
3.1 Realizované formy a vzdělávací metody

Průběh vzdělávání pozitivně ovlivnily příznivé zlepšující se personální podmínky, systém a organizace řízení a kontrola vedoucími pracovníky. Při sledovaných aktivitách bylo patrné jejich příznivé a bezpečné klima.

Využívané metody a formy práce ve školních klubech zjišťovala Česká školní inspekce v rámci realizované hospitační činnosti. Inspekční pracovníci ve sledovaném období uskutečnili v navštívených školních klubech celkem 55 hospitací.

Během hospitační činnosti Česká školní inspekce hodnotila, jakými formami vzdělávání bylo zájmové vzdělávání uskutečňováno. Při některých hospitacích využili vychovatelé více forem zájmového vzdělávání, přičemž nejčastější sledovanou formou byla pravidelná zájmová činnost (zájmové kroužky, kurzy, semináře). Sledované aktivity (činnosti) zobrazuje následující graf.

Graf č. 4 Sledované aktivity (činnosti) – podíl hospitací (v %)

Průměrný počet přítomných účastníků ve sledovaných aktivitách ve školním klubu byl 15.

Hodnocené aktivity vedli vychovatelé, jejichž odborná kvalifikace ve smyslu zákona o pedagogických pracovnících dosáhla 94,4 %. V rámci hospitovaných hodin nebyl přítomen žádný asistent pedagoga či osobní asistent. Úspěšnost aktivit je podmíněna jejich návštěvností (podíl přítomných účastníků z celkového počtu zapsaných účastníků), která však u navštívených školních klubů nebyla příliš vysoká (činila 59,8 %). Průměrnou účast ovlivňuje kromě nemocnosti žáků také účast na jiných aktivitách školy.

Tabulka č. 2 Průběh vzdělávání ve školních klubech – podíl hospitací (v %)

Sledovaná oblast	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
Účinná podpora rozvoje osobnosti	59,3	40,7	0,0	0,0
Rozvoj klíčových kompetencí jedince prostřednictvím aktivit zájmového vzdělávání	61,1	35,2	3,7	0,0
Budování příznivého a bezpečného klimatu ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání	81,5	18,5	0,0	0,0
Individuální přístup k účastníkům	74,1	25,9	0,0	0,0
Inkluze účastníků se SVP (<i>kde byli přítomni</i>)	43,8	46,9	9,4	0,0
Rozvoj nadání účastníků	52,8	45,3	1,9	0,0

Zjištění České školní inspekce z průběhu vzdělávání ve školních klubech ukazují, že ve všech hospitovaných hodinách vychovatelé vytvářeli příznivé a bezpečné klima, snažili se o individuální přístup k účastníkům a účinnou podporu rozvoje jejich osobnosti. Pozitivním prvkem byla patrná snaha o inkluzivní vzdělávání účastníků ve skupinách s účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Podle zjištění České školní inspekce z hospitační činnosti lze konstatovat, že 55,6 % navštívených hodin mělo přiměřené časové rozvržení zájmových aktivit a zařazení relaxačních činností a v polovině hodin byla efektivně využívána skupinová práce. Kompenzací jednostranné zátěže ze školy bylo začlenění sportovních pohybových činností, které byly zaznamenány v 38,9 % hospitací. V menší míře zpracovávali žáci ve školním klubu domácí úkoly (20,4 %), probíhalo zde doučování nebo se žáci podíleli na projektech (11,1 %). Výjimečné byly vycházky (5,6 %).

Tabulka č. 3 Uplatněné vzdělávací metody a formy činnosti školního klubu – podíl hospitací (v %)

	Podíl
Přiměřené časové rozvržení zájmových činností a času na odpočinek	55,6
Skupinová práce	50,0
Sportovní (pohybové) činnosti	38,9
Možnost zpracování domácích úkolů	20,4
Tvorba projektů	11,1
Doučování	11,1
Vycházky	5,6

3.2 Výsledky vzdělávání ve školních klubech

Školní kluby a jejich činnost se podílí na smysluplném využívání volného času účastníků, na rozvíjení jejich sociálních a osobnostních dovedností a jejich schopnosti efektivně komunikovat. Školní kluby se snaží účinně rozvíjet všestranné zájmy účastníků a jsou jedním z nástrojů prevence výskytu rizikového chování.

Sledované útvary pravidelné zájmové činnosti se řídily ročním plánem práce vycházejícím z příslušného školního vzdělávacího programu, příležitostné aktivity se realizovaly podle plánu

měsíčního . Hodnocení pravidelné činnosti bylo prováděno v rámci časové dotace útvaru. Výsledky sledované řízené činnosti ve školních klubech (výtvarná, pracovní, hudební, estetická) měly velmi dobrou úroveň. Účastníci pracovali se zaujetím, a pokud byl stanovený cíl zvolen reálně, dokázali v daném limitu splnit požadovaný úkol. Prezentace i hodnocení výsledků se uskutečňovalo v závěru činnosti a kvalitní výtvary byly dále použity jako dekorace, výzdoba, dárek apod. Často byla vychovateli u složitějších úkolů účelně zvolena skupinová práce. Žáci při činnosti volně komunikovali, spolupracovali a učili se další dovednosti a znalosti. Účastníci vzdělávání v navštívených školních klubech tvořili očekávanou sociální skupinu.